

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz kordva	
Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 frt
Egy óra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kiadó-hivatal:

KÖFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politika és közgazdasági napilap

hatodik évfolyama harmadik évnegyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 frt
Egy óra	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

A legrendelések legczélsezerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Ny. cz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1876. aug. 8.

(B-n.) Ámbár a keleti kérdés és a folyamatosan levő háború eseményei csaknem érzetlenné teszik a lapok olvasóit minden más tárgy iránt, de azért a szélsőjobb cenzék nem mulasztja el időről időre támadást intézni a parlamentarizmus ellen a dicasterialis rendszer előnyeit fejtetni. — Talán azért teszik ezt, mert az hiszik, hogy ha a reakció magyart folytat hintegetik, az gyökeret is fog verni a nemzet fia közt, addig is, míg ők kormányát jutnának?

Rézünkről ezt nem akarjuk feltenni a magyar konservatív párt vezérférfiáról, kiket sokal gyakorlatiasabb államférfiaknak tartunk, hogy sem feltehetnők róluk, hogy bíne látnák, miszerint a reforgárd lépések korszaka lejárt, s ennélfogva kedvező eszméjüket csak is akkor léte-síthetika hatalom segítségével, ha sikerül a kormánygyeplőt kezébe keríteni.

Ennélfogva egyelőre a szélső jobb ellenzékembereinek más céljuk nem lehet, mit gróf Andrássy Gyulát Bécsben és Tisz Kálmánt Budapesten megengatni s sak azután kezdenék meg egész erővel: hadjáratot a parlamentarizmus ellen a dicasterialis rendszer rehabilitációjára érdekében.

Dezára ennek nem volna helye, ha pártunkelbizva magát télen nézné, hogy a szélsőjobb ellenzék Bécsben a soldáteska és ultramontanizmusra támaszkodva,

Magyarországon pedig a reformok keresztülirítélvel megsértett érdekeket használva fel, napról-napra tért nyerne fen és alant, mert ez, ha nem is döntő meg merőben a parlamentarizmus iránti bizalmát a nemzetnek, de sokaknál tetemesen csökkenthetné az ahoz való ragaszkodást.

Mig gr. Andrássy külügyminiszter, nem tarthatunk attól, hogy az Osztrák-Magyar monarchia szükség nélkül és gondatlanul egy mindent kockáztató harcias politikába engedje magát sodortatni; míg ha ő visszalépne, könnyen ez történhetne.

Mig a fusionális minisztérium kezében lesz Magyarország kormány Tisza Kálmán vezetése alatt, addig nem félhetjük a parlamentarizmust s nem félhetünk attól sem, hogy a szükséges reformok keresztülirítéllel fennakadjan; mig egy konservatív kormány a parlamentarizmus megsemmisítésére törekedne s a reformok ki-gesztítésének és keresztülirítéllel megakadályozására törekedne.

Nem óhajthatunk tehát mi változást sem külügyeink, sem pedig belügyeink vezetésében s épen azért szükségessé tartjuk nem csak figyelemmel kísérni, hanem a hol szükségesnek látjuk ellensúlyozni is, mind azon lépéseket, melyek akármely irányban ténnyre vezethetnek nemzetünket.

Válságos napokat élünk, könnyen meg-esbetik, hogy egész Európa egy táborra válik, s ez hazánk fejlődését akasztaná meg, azért egyesített erővel kell támogatnunk jelenlegi kül- és belpolitikánkat.

A háború.

Magánforrások fontos eseményeket jelen-tenek a csatatérről. Knjazevác alatt tegnap a régóta várt ütközet csakugyan végbe-ment s a szerbek teljes vereséggel végződött. E hírek, midőn e sorokat írjuk, még hivatalo-san megerősítve nincsenek; épen úgy magán-forrásból ered azon további részlet is, hogy maga Knjazevác a harcban legesett s a törökök birtokába jutott. A szerb sereg állítólag Bánjág hátrált, mely a knjazevác-alexandri utnak körülbelül közepén fekszik. Azt is jelen-tik, hogy Csernajeff a főparancsnoki állástól elmozdított, s hogy Zajcsárnál is át van törve a szerbek hadállása. Ha a knjazeváci csatáról jött hírek igazak, úgy Szerbiának nem-csak északkeleti része nyitva áll a törökök előtt, hanem a Morava-völgyet sem lehet elő-lök továbbra elzárni.

Ez a csata bevezetését képezhetné az el-döntésnek, mely immár nem sokáig várható magára. Ha a győzelem híre igaznak bizonyul, úgy akármerre fordul Abdul-Kerim pasa, se-hol sem fog többé olyan ellenállással találko-zni, mely a végleges diadalt elvonhatná tőle, minthogy a folytonos vereségek s az örökös

hátrálás a szerb seregnek anyagi erejét és er-kösi bátorságát nagyon csökkentheték.

Másrészt a montenegrói hadak Tre-binjében ostromzár alá vették Muktar pasá se-regét. Már a Ragusába vezető utat is megszá-lották s ha a városban nincs annyi eleség, hogy a török sereg legalább néhány hétig mentve legyen a véginségtől, úgy alig marad számára más, mint a fegyverletétel. Mert ha-márjában sehonnan sem küldhet a kormány nagyobb sereget Muktar segítségére.

Ha azonban van élelmi szere, úgy hely-zete nem olyan válságos, mert Trebinje régi sánczai is elég erősek arra, hogy a török hadak az ellenséget, melynek nincsenek ostromágyui, visszaverjék. Időközben azután vagy Albániából, vagy Boszniából majd csak érkezik nagyobb haderő, mely őt szorongatott helyze-téből kiszabadíthatja. Ha ellenben nincs élel-miszere, és így a segélysereg megérkezését be nem várhatja, akkor Muktar pasa és serege komoly catastropha előestéjén áll. Mert arra már alig gondolhat, hogy saját erejével törjön utat magának az ellenség közt, mely a hegyi utakat mind megszállotta.

A román kormány „alkotmányos gyakorlat szerint” tegnapelőtti beadta lemondását, melyet a fejedelem el is fogadott. Ezen alkot-mányos gyakorlat alatt az értendő, hogy azon esetben, ha valamely visszalépett minisztérium később vád alá helyeztetik, akkor utóda, mely e vád alá helyezés után következő eljárás bármilyen befolyást gyakorol, lemond. A fejedelem Jovan Bratiano urat, a vörösök ismert vezérét s eddigi pénzügyminisztert bízta meg az új cabinet alakításával, mely már hivatalba lépett.

A régi miniszterek közül az élőkkel csak hárman maradtak az új kormányban. Jellemző, hogy a külügyi tárczát Cogolniceanu helyett Jonescu vette át; remélhetőleg ez nem azt je-lenti, hogy Románia immár erősebb külpo-litikai actióra készül.

A harcztéri események következtében, mint Zimonyból, honnan egyébiránt sok alaptalan hír bocsátatott világgá, jelentik, Csernajeff felmentetett a főparancsnokság alól.

Az utóbbi csatában elfogott csekélyszámu törököket Betgrádba viszik. A szerbek egyál-talában igen kevés török foglyot tudnak fel-mutatni, mert a törökök, mint több oldalról jelentik, a legtöbb esetben inkább meghalnak, semhogy megadnák magukat.

Ragusából jelentik, hogy Muktar pasa nem meri a Trebinje várát ostromlókat megtámadni. A Ragusából Trebinjébe vezető utat a felkelők megszállották.

A montenegróiak fennem kürtölt di-adala után igen sajátosságúnak tűnik fel Ni-kita gyors visszavonulása Bilek, tehát a montenegrói határok felé. Bisinánál a mon-tenegróiak legutóbbi veresége nem volt oly nagy, hogy e visszavonulásra okot szolgáltat-

hatott volna. Ugy látszik tehát, hogy egészen más okok kényszerítették a montenegrói se-reget arra, hogy Bilek felé vonuljon vissza.

Első sorban valószínűleg az volt a mon-tenegróiak célja, hogy Mukhtar pasát a hegy-ségek közé csalják, hol a montenegróiak egy-szólván otthon vannak. Másod sorban azonban a visszavonulás oka az lehetett, hogy Petrovics Bozo csapatainak egy része Albániában a törökök által bekerített és megsemmisítették. Ugy látszik, hogy Nikita fejedelem igen félt at-tól, hogy a törökök Montenegro déli részén ta-lálnak betörni, s ezért sietett a lehető leggyor-sabb meneteken határainak védelmére.

Igy állván a dolgok, nem lehetetlen, hogy Mukhtar pasát a törökök megszabadítsák szorult helyzetéből azáltal, hogy Albánia felső részé-ből Cetinje felé nyomulnak s Nikitát haza té-résre kényszerítik.

Belgrádból írják, hogy mióta a törökök szerb földön állanak, a szerbek igen szorón hangon beszélnek. Szerbia területi nagyságáról teljesen lemondtak; de annál inkább ragasz-kodnak azon eszméhez, hogy Szerbia jelenlegi területe megtartsassék. Szabadelyűk és conser-vatívek egyaránt azon nézeten vannak, hogy minden erőt fel kell használni arra, hogy a törököket Szerbiából kiűzzék. Tüleszen alaptala-talanok azon hírek, hogy van Szerbiában egy párt, mely arra törekszik, hogy a háboru minél előbb befejeztessék.

A döntő csatát a szerbek kezdetben Ale-xinác előtt akarták bevárni; Csernajeff és Mi-lán fejedelem azonban utóbb abban állapodtak meg, hogy Knjazevác előtt összpontosítsassék az összes szerb haderő.

A szerb hadsereg Wilfert orosz ezredes személyében igen tehetséges katonát nyert. Az ezredes e hó 2-ikán indult a sereghez Belgrádból. Tegenapelőtti érkeztét meg Laco, a Jahan-nitarend angol osztályának egyik főnöke, több orvossal és apácával s a rend költségén több kórházat állít fel.

Legújabb.

Bécs, aug. 6. Pétervárról ma ismét nyugtalanító hírek érkeztek ide. Ignati-effnek, hir szerint, sikerült személyes érintkezése által az irányadó körök hangulatát megváltoztatni, és a czár teljes bi-zalmát megnyerni. Az orosz tiszték egyenes utasítást kaptak, hogy a kinek kedve van, Szerbiába me-het, és most már ágyukat is kül-denek Szerbiába.

Viddin, aug. 6. A szerbek Knjaze-váztól ellenállás nélkül vonultak vissza, és a csatát kikerülték. Ejub pasa csapa-tainak egy részét azonnal Zajcsár ellen küldi. Fazly pasa hadosztály-parancsnok. Vrazogrnac alatt állt a Timokot és éjszaka felől fenyegeti Zajcsárt.

lapi közleményeimben figyelemmel kísérhetted. Ha külföldi bolyongásomban van boldogság, hát azt elértem itt; hol miután az ottomán szolgá-latban szünetet szereztem; magán orvosgyakor-latomból élek; mondhatom diosósággal; mert a főleptől az összes nép minden rétegeig min-denki szeret és tisztel. A kormánytól idetartozásomért esengnek s miként sürgős, úgy vi-rágos szakfoglalkozásban töltöm itt a betedik hónapot. De tudod a natele solum iránti lelke-sültség kiirthatatlan. Ha éppen haza nem le-het, legalább hozzátok vágyom. Mint az or-szágyulási cselekvények során olvashatok, szá-motokra magyar conzulságot kértam, mely Galacz vagy Brailába leendő és ez állomásra annyi merészséggel mint önbizalommal a mi-nisterelnöknek ajánlkóztam. Ha nektek és föld-ieknek — mint nem kétem — ez eszme tetszik; támogassátok ez ügyet és hajónaklát-játok, kérvényeztetek is. Isten segélyével jót te-hetünk.

Négy éve, hogy nem irtunk egymásnak. Válaszolj s nekem nagy örömet fogsz okozni. Forrón üdvözlöm kedves nődöt, szüleit, a Hor-váthpárt, a missionarist s minden földiket, kik szíves emlékeibe megtartottak. Fut a gö-zös, sebesen irtam. Isten veled!

Mindig barátod dr. Oroszhegyi Józsa. U. I. Üdv a Hunniának otthon is, Bukarestben is.

Romániai magyarok levelezése.

Néhai dr. Oroszhegyi Józsa ciprusi levele egy bukaresti barátjához.

Ciprusziget Lárnaka, 1867. apr. 16.

Kedves barátom!

Szétválásunk óta sorsom változatait hir-

Hirdetési díjak

Határozott hosszúságú hirdetésnek 30 kr. Nagyból és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppolitz Alajos Stadt-Stubenbastei Nr. 2. (Eck-haus den Wallzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallisch-gasse 10.) Rad. Annon Publicistische Bureau Budapest Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szerviztár 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynősköze, Józsefför 10. sz. 1. emelet

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Konstantinápoly, aug. 6. (Hiva-talos.) A törökök tegnap, két napi küzdelem után Gurgoszovácot bevették. A várost az önkényesek elhamvasztották.

Zára, aug. 6. Petkovics Luka fölkelővezért, ki utban volt Grahavóba, tegnap Ragusában letartóztatták, s átadák a katonai hatóságoknak.

Mitrovicz, aug. 6. A törökök tegnap kitörték Beljinából és Vlakovicot visszazsorították. — Szapary altábornagy szemlélt tart Zimonytól Noviig, és mind a 20 zászlóalj fölállítást megsemmisít.

Belgrád, aug. 6. Hivatalosan ma semmit se jelentenek, de a hadügyminisz-teriumban azt beszélnek, hogy minden tu-dósítások ellenében, a szerb főhad Alekszi-nácban és Deligrádban van, és Cserna-jeff Knjazevácnál aligha fog csatát elfogadni. Fadejeff nem Deligrádban, de Zajcsárban van.

Belgrád, aug. 6. Knjazevatz elfoglalása kétségen kívül áll. Egy épen most megjelent hivatalos értesítés tudatja, hogy a Horvatovic ezredes alatt álló szerb csapatok, öt nap óta folytonosan védett ál-lásukat a Presibaba-Planina mag-aslatán fel kellett hogy hagyják s Knjazevatz mögé Banjara vonul-tak vissza. A lakosság az ország belse-jébe menekül. Achmed Ejub pasa nyomul előre. Tegnap délután 4 órakor egy egyptomi Nizam zászlóalj és 800 Arnaut Boroválnál megtámadta a szerbeket. Mis-kovicz kapitány a Studenitzai zászlóaljal s az önkényesekkel visszaverte a törököket. Djubijnál heves tűzecsata volt. A törökök 150 halottat vesztek. A csata ma megújult. Zach főhadnagy a Dabaka vad-jánál lett földiszivte s felgyógyulása után a nagy táborok főnökévé fog kinevezet-ni. Zaischar mellett foly a csata.

Belgrád, aug. 6. A bosniai csa-tákról következő tudósítások állanak elő-tünk: E hó 2-án Trifko Amelic 3000 felkelővel, a Mustafa bey vezetése alatt álló törököket Rakonitzánál a Risovatz-hegyekbe üzte. — E hó 3-ikán Davidovic Stare-Majdan-nál egy nagyobb csapat ellen küzdött, a harc eldöntetlen maradt. Mindkét részen nagy a veszteség. — Se-rajevonál a betoronja-i hegyekben új fel-kező csapatok mutatkoznak, de a felkelés a fegyverek hiánya miatt csak lassan ha-ladhat elő.

Az új telekkönyvi törvényjavas-latok.

Nincsen jogelőtünköek egyetlen egy ága sem, melyben vagy gyökeres reform, sőt újjá-alkotás vagy pedig a meglévő törvények kiegé-

N. dr. Oroszhegyi Józsa utolsó levele Ciprus-ból egy bukaresti barátjához.

Ciprus Lárnaka, 1867. máj. 28.

Kedves barátom!

A mai újságokkal örömmel olvastam ba-ráti és hazafiai szíved ömlengését. Reméllem, hogy támogatástokkal hasznára válok hazánknak. Verd, verjétek a vasat. Mihelyt rendeletet ka-pok, sietek közelek. Üdvözlöm Hunniat, Fial-lát, Czapkait, Északamerika conzula, magyar Karácsonit és fészekenkel kedves nődöt.

Sovárgó barátod,
Dr. Oroszhegyi.

Dr. Oroszhegyi Józsa többé nem látta bu-karesti barátait.

A galaczi magyar konzulság helyett, testben és lélekben megtörve került 1869-ben a budai fürdőkre és talán 1870-ben a pesti te-metőbe.

Neje, apósa előtte mentek el a n-váradí temetőbe. Az oly sokat hányott tisztalelkű hazafi legalább hazaföldben találta meg az örök békét. Kötelességemnek tartottam oncsaját la-veleiből font emlékszeszt, most évek múlva is, sirjára tűzni. Legyen áldott emléke közöttünk!!

Köszö.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az erdélyi

r. cath. egyházmegye gyarapodása visszaállí-tása korában.

(Vége)

D mégis a gymnasium és fensőbb tu-domány oktatás főképe a Jézus-társaságnak jutott otályrészt, melynek vezetése alatt ál-lottak kolozsvári academia, gyula-fehérvári, marosvárhelyi, udvarhelyi és nagyszebeni gymnas-mok, melyekről némely adatok meg-egyezzenek.

Épedig, mi a kolozsvári academiát és ahoz talozott intézeteket illeti, fennebb már említve olt, mikép alapította azokat Báthory István nagy király és Erdély fejedelme a jé-zus-társági atyák vezetésével s mikép szüntett meg az 1588-ik medgyesi végzés, melytől kezdve az erdélyi kath. tanügy folyto-nos üldésnek volt kitéve. Azonban I. Lipót Erdélybirtokába révén, a katolikusok sérel-meik orolását erőlyesen követelni kezdettek. A Lipótféle hiteltől minden erdélyi vallásfele-kezetet kkor birtokai megtartásában biztosí-tott ug.n, de ezzel a katolikusok nem elé-gedtek meg, hanem igazságtalanul elvett javait

jura postlimini visszahoztaték. A felség őket a más felekezetekkel békés kiegyezésre utasítot-ta, mely noha teljesen kielégítő eredményre nem vezetett, mégis legalább annyiban feljogo-sította a katolikusokat, hogy az 1693-ban april 6-ikán kelt pótdiploma erejénél fogva a kolozsvári nagy templomot, a gyula-fehérvári Báthory Kristófféle templomot és a kolozsvári óvári unitárium collegiumot visszanyerték és a kolozsmonostori uradalmat 15,000 frtú ki-válthatták.

Az óvári collegiumot és a kolozsmonos-tori uradalmat a jezsuiták átvévé, újból meg-nyitották a Báthory academiát. De mivel a monostori uradalom annak fenntartására elegendő jövedelmet nem hajtott, a katolikus ren-dek kieszközölték, hogy az egykor Monostor-hoz tartozott uradalmi részeket is kiváltsák. A felség beleegyezett. Közadakozás, melyben gróf Apor István 30,000 frttal vett részt, va-lamint királyi adományozás útján begyűlt a kívánt összeg, melynek lefizetése után s III. Károly király 1732-ben október 15-ikén kelt oklevelénél fogva Bácsot, Kajántót, Bogártel-két, Jegenyét, Tiborczot és Kardosfalvát a ko-lozsmonostori kath. academiának adományozta, az 1744-iki országgyűlés pedig az egész monostori uradalmat a kincstári jószágok sorából kitörölté.

A kath. egyház gyarapodását Erdélyben nagyon előmozdította az örmények betelepédése

szítése szükséges ne lenne. Ezt fölismerik illetékes helyen az igazságügyminiszteriumban is s egymásután gyorsan kerülnek elő az egyes törvényjavaslatok, csak hogy a reformmunkában való részvételre hivatott többi tényezők már fatalistikusan mondható nyugalommal nézik, miként nőnek az elintéztelen törvényjavaslatok halomra. Legújabbán ismét két törvényjavaslat és egy utasítási tervezet került nyilvánosságra a telekkönyvi rendtartás czél szerinti javítása.

A kérdés, miként lehetne telekkönyvi állapotainknak bajain segíteni, már az 1873. évben tartott igazságügyi enqueteen merült fel. Már akkor lett hangsúlyozva, hogy telekkönyveinek ziláltságát, rendezetlenségét, részben a patens hiányai, részben pedig a telekkönyvek hozzáférhetlensége okozza. Mindkettőn kellett tehát segíteni.

A kormány által közzé tett javaslatok mindkét irányban gyökeres újításokat tartalmaznak. A telekkönyvi rendtartás érdemében talán a legfontosabb azon határozat, mely a telekkönyvi hatóság kompetenciáját tisztán telekkönyvi téren kívüli ügyekre szorítja, minden telekkönyvi pert pedig a birtokbírósághoz utasítja.

Kéttszáz czél felé törekszik a javaslat. Azt is akarja elérni, hogy a telekkönyvi hatóság a peren kívüli ügyekre teljes figyelmét fordíthassa, de azt is, hogy minden telekkönyvi pert társas bíróság által intéztessék el.

Az eddigi állapot szerint a telekkönyvi hatóság peres ügyekkel is foglalkozik, és így miután a telekkönyvi hatósággal felruházott járásbírók telekkönyvi ügyekben is mint egyes bíróságok járnak el, a telekkönyvi perek, ha járásbírók a telekkönyvi hatóság, egyes bírók által, ha pedig a törvényszék a telekkönyvi hatóság, társas bíróság által bíráltatnak el.

Ezen anomáliát megszünteti a javaslat s egyúttal eleget tesz a jogbiztonság azon követelményének, hogy a telekkönyvi, rendszerint igen bonyolodott perek társasbírók által intéztessék el. Különben ezen intézkedés horderejét csak akkor lehet teljesen felismerni, ha tekintetbe vesszük a javaslatnak a telekkönyvek hozzáférhetősége iránti intézkedéseit.

A telekkönyvi hatóság kivétel nélkül egyes bírakra bízatik. Ez lehetővé teszi a telekkönyvek decentralisációját, azaz annak kivételét, hogy minden nagyobb járásbírók telekkönyvi hatósággal felruházassék. A törvényszékekénélugyan mindenütt meg fog maradni a telekkönyv, de a terület, melyre telekkönyvi hatósága kiterjed kisebb lesz, mint a polgári bíróságnak alávetett területe.

Kéttszáz sem szenved, hogy ennek folytán földművelő népünk jobban meg fog ismerkedni az intézménnyel, hasznaival és előnyeivel és miután könnyen hozzáférhet — a javaslat a szóbeli kérelemnek is helyet ad telekkönyvi ügyekben — azt igénybe is fogja venni jobban mint eddig.

Ezen út biztosan oda vezet, hogy telekkönyveink az igaz jogállapotot feltüntessék, mit ma, fájdalom, átalánosságban még nem lehet mondani.

Vannak a javaslatnak még más intézkedései is, melyekkel egyenesen halad azon czél felé, telekkönyveinkben az igaz jogállapotot ki tüntetni.

Ezek a megszüntet bejegyzések törlése iránt föllírtott rövidebb eljárásban foglaltatnak. Különösen hazai viszonyaink közt bírnak ezen intézkedések fontossággal, mert még a fővárosban is — faluhelyekről nem is szólunk — különösen annak jobbparti részén találhatók egyes telekkönyvek, melyekben az első fölvételi bejegyzéseken kívül mi sem foglaltatik, pedig az illető ingatlan már örökösödés, adásvétel, vagy csere folytán harmadik vagy negyedik kézben van.

A javaslat a telekkönyvi hitel emelése iránt is tartalmaz intézkedéseket. Az eddigi telekkönyvi rendtartás értelmében a bekeblzés jogérvénye jó hiszemű harmadik ellen is három éven át megtámadható. Felesleges hosszasan bizonyítani, hogy ezen engedély a telekkönyvek hitelét nem erősítette, sőt annak egyenesen ártott, mert a bekeblzésben csak három év után lehetett teljes és feltétlen bizalmat helyezni.

Ezen intézkedést azért megváltoztatja a javaslat és a jóhiszemű harmadik személyek ellen a kézbesítéstől számított 30, illetve 60 nap után az eddig még nem támadott bekeblzés érvényességét megtagadni nem engedi.

A megtámadásra kiírtott határidőnek ezen megrövidítése mellett gondoskodott a javaslat egy oly ellensúlyról, mely a bekeblzés hitelességét önmagában véve is öregbíti az által, hogy a bekeblzés kelleit szigorította.

Eddig legalább a bírósági gyakorlat szerint bekeblzés elrendeléséhez elégséges volt két tetszés szerinti tanuak előttemezése, a javaslat pedig az engedélyt kiállítóknak aláírását előttemező tanuk körét nevezetesen megszorította s az aláírás hitelesítésére hivatott személyeket különösen kijelölte.

A forgalom könnyítésére szolgál a javaslatnak azon új intézkedése, mely szerint tulajdonjog bekeblzésére az eddigi tulajdonos

engedélye a jogozim megemlítése nélkül is elegendő.

Egyebekben a javaslatok a jelenleg fennálló rendeleteket követik. Újításai egy két szakasz kivételével mind az osztrák új rendtartásból vétettek.

A javaslatok a jelen jogállapotokból kiindulva, csak a legszükségesebb változtatásokat tartalmaznak. Ohajtjuk, hogy hazánk szakközönsege minél behatóbban foglalkozzék velük, hogy a törvényhozás elé már alaposan megvitatva és megbíráltatva kerüljenek.

Fürdői levél.

Málnás-Bormező, 1876. aug. 3-án,
Tekintetes szerkesztő ur!

Néhány évvel ezelőtt sokat írtak lapjaink a málnási fürdőről, sokszor magasztalták regényes fekvését, kitűnő fürdőt s pompás ivóvizet. Helyesen tették: megérdemelte. Meri az erdélyi régi gazdag tartalma és változatos gyógyulási ásványvizek közül egy sem lett oly gyorsan elhagyott állapotból a gyógyfürdők sorába emelve, mint a málnási fürdő.

Azonban hosszú idő óta nem igen hallhatni az annyi kinnlével kintléző gyógyfürdőről, mely évről évre folyvást előbbre halad s ugyanezért a szélesebb körben leendő méltánylásra jogosan tarthat igényt. Sziveskedjék azért, t. szerkesztő ur, becses lapjában közölni e fürdő levelet, melyben a málnási ásványvizek gyógyhatásáról, a fürdő berendezéséről és az itteni fürdői életéről szándékozom röviden megemlíteni.

A málnási fürdő Seps-Szt.-György és Tusnád közt közepén az Olt jobb partján fekszik, körülveve egy fiatal fákkal koszorúzott hegyoldal, gyönyörű rétek, regényes berkek és az Olt zúgó hullámai által. Ép azért levegője nagyon kellemes s főleg azokra nézve, kik a szerföltött éles levegőt nem tudják kiállni, igen élvezetes.

Azonban a málnási fürdő nem annyira levegője által lett oly hírtelen kedvelt fürdőhely, mint inkább kitűnő gyógyforrásai által, melyeket részint fürdőre, részint pedig ivóviz gyanánt használnak.

A fürdő területén levő számos források közül használatra czél szerűen bé vannak rendezve a Herkules-fürdő, a Neptun-fürdő és a zuhanyzóval ellátott ugynevezett régi fürdő; ez utóbbi mellett van a szegények számára ingyen fennhagyott medence. Ezek közül a Herkules-fürdő vizében nagy mennyiségű kén és szén-dioxid van. Melynek jelenlétét szaga is elárulja. Belső nagy mennyiségben ömlik fel a szabad szén-sav, úgy hogy nap feljötte és lementé táján, vagy esős időt megelőző órákban majdnem lehetetlen a fürdés. Elinté hidrogén szeszik de ha egyszerű benne van az ember, csipős melegsg fogja el a testet és a bőrt megvörösíti. Hőmérséklete 12.5° Celsius szerint.

Ezzel egy vonalban alább van a Neptun vagy vasas fürdő, melynek vize már nem tartalmaz annyi gázt s azért hidegebbnek is tetszik; de valóságilag hidegebb is, mert hőfoka 11° C. Közvetlenül mellette melegített fürdő van 5 szobában berendezve, melyet főleg nők és gyermekek használnak.

Mindkét fürdő férfiak és nők részére külön osztállyal s egyenként 24 vezekző szobával van ellátva. Egy fürdés díja a Herkulesben 15 kr, a Neptunban 10 kr, ruhával; a nélkül pedig 5 krral több. Egy meleg fürdő díja 40 kr.

Legalál van — kissé elhanyagolt állapotban — a zuhanyzóval ellátott régi fürdő, mely gyógyulási nézve hasonlít a Herkuleshez, csak hogy ennél melegebb.

Ezen fürdők gyógyhatásáról különösen csúszos és köszvényes bántalmakban csodákat mondanak a valóban ezer meg ezer esetben tapasztalt fényes eredmény után ítélve alig van ma az erdélyi részekben rheumás bajokkal ellen határos fürdő a málnásinál. Kén és timó alkatrészek túlsúlyából önként következtethető a jótékony tulajdonsága s jelentékeny vas tartalmából erősítő gyógyhatása. Kitűnő hatásúnak állítják meg váltóláz folytán létrejött máj- és lépdaglyatoknál, idült bőrbetegségek egy némelyikénél és bőrgyengeségű.

A „Herkules” és „Neptun” közt fekvő heggyoldal csaknem egészen porhanyó trágya-szerű lápföldből áll, a mit lápfürdők gyanánt használnak fel akként, hogy belőle bizonyos részt a melegített fürdőhöz adva dúsizdag só tartalmánál fogva nagy mértékben növeli a fürdő gyógyhatását. Némelyek úgy is használják a lápföldet, hogy ruhára téve azal a fájó testrészt bekötik s addig hagyják ott, míg a föld egészen kiszárad.

Nem említve a fürdők körül dús gáz tartalommal felbugyogó számos apró forrást, melyeket idővel fürdők gyanánt szintén lehetne értékesíteni, nem hallgathatunk el azt a két gazdag forrást, melyekből kristály tiszta savanyúviz gyógyozik fel, mely a fürdővendégeknek kellemes italt nyújt. Alkotása az ivókutak vi-

zének a gleichenbergi és emsi vízhez hasonlít s jelentékeny vas, mangan és borsav tartalmánál fogva szintén áldásos gyógyhatást ígér.

Hogy a málnási fürdő kitűnő gyógyrővel bír, leginkább bizonyítja azon örvendetes körülmény, mely szerint a vendégek száma évről-évre emelkedik. Míg a múlt év folytán 250-en kerestek itt gyógyulást, az idén már csak idáig is 245 egyén vette igénybe jöltevő vizet s e szám a szép, derült nyári idők beállta után naponként tetemesen szaporodik. Jelenlegi létszám 167.

A vendégek befogadására száz — a legszükségesebb butorral ellátott — szoba áll készen; egy szobának napi díja 50 krtól fel 1 frtig. Ezenkívül van csinos körönd-étterem, hol vasárnaponként fesztelen táncvígalmakat szoktak rendezni. Van továbbá állandó fürdőorvos, az idén dr. Szász Károly ur teljesíti igen lelkiismeretesen a fürdőorvosi teendőket. Gondoskodva van gyógyszerhárról, kis vegyes kereskedérről és a fürdő-idény alatt állandó zenekarról, mely naponként kétszer mulattatja a vendégeket.

Elismeréssel kell fölemlítenem, hogy a fürdő vendéglője pompás magyaros konyha fellet rendelkezik, mely ételeit, a viszonyokhoz képest meglepő olcsón szolgáltatja. 3 fogás ételt — tetszés szerint választva — kenyérral együtt 65 kron lehet kapni; 1 pohár fehérv kávé 23 kr, Naponta kétszer kapható frissen sült kenyér és kifli.

Nagyban emeli még a fürdő becsét — legalább én előttem — azon körülmény, hogy a málnási fürdőn magyar ember teljesen itt hon találja magát. Míg hazai fürdők legnagyobb részét idegen ajku vendégek ömlik el: Málnáson a fürdő-vendégek, egy-két család kivételével, magyarok, kik oly patriarchalis életet élnek, együtt, mintha ugyanazon családnak volnának tagjai.

Azonban hiányok is vannak s a felsorolt fényoldak után az árnyoldakokat sem szándékom elhallgatni. Jelenen nincs fődött sötétya, mit a vendégek főleg borult és esős időben igénybe vehetnének. Sötétyain árnyas helyet épen nem lehet találni, a mi szerföltött nagy hiány, miután fürdő helyisége folyvást a nap izzasztó hevének van kitéve. Továbbá mostani sétáló helyei több gondozást és tisztogatást igényelnek. Nagy hátrányára van a vendégknek az, hogy állandó és határozott posa-közlekedés nem létezik. Valamint egy olvasó terem hiánya is igen érzékenyen hat a legtöbb vendégre nézve stb. stb.

Remélhető azonban, hogy ezen és más hiányokon a jövő évben segítve lesz s egész erőlyvel és szorgalommal fognak igyekezni egy a fürdőtulajdonos társaság, mint annak bérője, hogy kényelmes és izléses berendezés által minél vonzóbbá és látogatottabbá tegyék, ezen, a természet által oly gazdagon megáldott fürdőt, melyre a legnagyobb joggal oly szép és fényes jövő várakozik.

Deák Gerő.

Tan ü g y.

A dévai reáltanoda.

Hunyadmegye nék országos tekintetéből könnyen felismerhetőleg igen fontos állás jutott. E megye az, mely déli határszéli megyéink között a legtöbb román elemet foglalja magában s e mellett szoros szomszédtságban van a románok önálló országával. E viszonyból kifolyólag könnyen átlátható a veszélyt, mely abból származhatnék, ha itt példánál a záródomegyékhez bomlott észjárású románok laknának e miatt, dacára a határoknak, benyulnák hozzánk Románia. Hála a tapintatos vezetésnek, eddig a hunyadmegyei románok igen tisztességesen viselkedtek magukat, de viszont a jövőre nézve is különösen a megromlott záródomegyei részek ide csatlakozása után még nagyobb gondot kell arra fordítanunk, hogy e területet megóvjuk a magyar államnak!

Nemcsak culturalis szempontból tehát, hanem országos nemzeti érdekből is fontosnak tartjuk e megye székhelyén egy életre való állami iskola létesítését. A mint Fogarasban egyetlen főispánnak sikerült egy vidék képét egészen átváltoztatni, annál inkább fog sikerülni magyar érzelmű tanodák által az amugy is elég jól álló hazafias érzelmet örök időkre meggyökereztetni.

A napokban vetők kezünkhez a dévai eddigi al- jövőre förelátandóknak értesítvényét s bár nem foglalkozhatunk mindenik tanoda értesítvényének részletes taglalásával, ezt csak a fennebbi okokból is méltónak tartjuk arra, hogy főbb adatait közöljük.

Az igen gondosan összeállított értesítő tanúsága szerint a lefolyt tanodai évben az iskolának összesen volt 68 tanulója. Ebből 51 magyar, 4 német, 11 román, 2 szerb. Megváltjuk e kimutatásban bennünket sem az összes szám, sem különösen a románok száma nem elégíti ki. Tekintve azonban, hogy a tanoda csak öt éve áll fen, hogy ez öt év alatt 23-ról a tanulók száma 68-ra emelkedett; tekintve, hogy egy reáltanoda Hunyadmegyében egészen ismeretlen idegen csemete, remélhető, hogy ezután

az intézet számban is elérí azt a fokot, mit egy ily tanoda magának igényelhet.

Lélekemelőleg hat olvasnunk az értesítőben azon számos jóténkönyvesség, melylyel egyes hazafiak és honleányok a tanoda felvirágoztatásához s az igazságügyéhezhez járultak; ide igatjuk első sorban, hogy a lefolyt év alatt Déva város kedvezőtlen anyagi viszonyai dacára is a tél folytán 30 szekér rőzsét adományozott a tanhelyiségek fűtésére.

Koós Ferencz úr, a máramaros-szigeti kir. tanítóképezde igazgató-tanára, 30 darabból álló ső- és kövület-gyűjteménnyel járult a természetrajzi szerár készletének gyarapításához.

Lengyel Gergely dévai gyógyszerész azonkívül, hogy a tanoda szükségleteire nála vásárolt szerek árából 30 százalékot volt szíves leengedni, egy Liebig-féle hűtőt is ajándékozott az iskolának.

A tanári testület Deák Ferenczéval egyidejűleg Eötvös József, Pauler Tivadar és Trefort Ágoston urak arcképeit is megrendelvé s mindnégyet díszes keretbe foglaltatván, az intézetnek ajándékozta.

Egy névtelen 10 darabbal szaporította a természettani eszközök számát.

Szereday Ignác, Hunyadmegye alispánja többféle közetet és fémeket;

Lázár Elemér műgyemtemi hallgató lepke-gyűjteményt; és

Téglás Gábor tanár gránátgyűjteményt az arany trachytból — voltak szívesek adományozni. Azon szomorú tapasztalat, hogy a nő-vendékek jobbainak is mennyire nehezíti meg a tanulmányokban való előmenetelt az iskolai kellekek nélkülözése, arra bírták a tanári-testületet, hogy a tanulók ez anyagi szegénységének enyhítésére vállalkozzék s a tanodánál egy ifjúsági segélyző-egylet létesítésén buzgódkodjék.

A kitűzött feladat tekintetéből mindenekelőtt az alapszabályok alkottattak meg, melyek korlátaín belül az egylet szervezendő s működő lesz. E felsőbb helyen is megerősített alapszabályok 1. §-a szerint minden, legalább kielégítő előmenetelt tanusító jó erkölcsű reáltanulót segélyez az egylet tanszerekkel, ruházzal, szállással s a mennyire lehetséges, élelmezéssel, sőt betegség idejében orvosi ápolással is. E végből elfogad pénzt, tanszert, ruhát és bámi értékesíthető adományt s egyszerűmin felolvasások, dal-és zeneestélyek rendezése, alapító, évdíjas és rendkívüli tagok toborzása által tevékenyen oda működik, hogy kijelölt céljaita állandó és folytonosan növekvő tökével rendelkezék. Alapítók, kik egyszer mindenkora 25 fítot fizetnek az egylet pénztárába; évdíjasok, kik három egymásután következő évi ctyulnban 3 forint évdíj befizetésére kötelezik magukat; rendkívüli tagok, kik tetszés szerinti bámi pénzösszeggel, vagy egyéb értékesíthető adománnyal járulnak az egylet üdvös céljaihoz. Az alapító és évdíjas tagok, ha elvállalt kötelezettségüknek eleget tettek, száva zatukkal belolynak azon bizottság megválasztásába, mely az egylet végrehajtó közege s a segélyezéseket, rendszeres gyűjtéseket a havi üléseken intézi.

Az egyletnek itt vázolt szerves működése még meg sem indult, már is fölkel lelkü hazafiak kisebb-nagyobb adományukkal oda képestik az igazgatósgot, hogy legalább író- és rajszközöket szolgáltatathatott ki a még ezek megszerzésére is képtelen növendékeknek. Ilyen adományok:

a) az erdélyi gazdák III-ik vándorgyűlése alkalmával befolyt 31 frt, b) 1875 évi február havában több urbólgy és az intézeti tanárak adakozása 51 frt 20 kr, c) 1875—76 tanévben egy névtelen által két ízben nyújtott 10—10 frt könyvradomány 20 frt, d) Torma Zsófia ó nagyságának kegyességéből 5 frt, összesen 107 frt 20 kr.

A volt hunyad-záródomegyei és szászvárosszéki tanító-egylet déva-járású kora a városi előkelő hölgyeivel kezett fogva egy fényesen sikerült zene- és felolvasási estély jövedelmét 1874—75 tanév folyamában saját neve alatt külön alapítványul tette le. Ezen alapítvány összege 263 frt s a pesti első takszépénztárban van gyűmölcsözésre elhelyeztetve.

Majd a hazai közoktatásügy fennkött szellemű pár fogója s a hunyadmegyei közművelődés valódi Maecenása, méltóságos gróf Kun Kocsárd úr is értesülve a tanári testület emlékiratából a tervezett egylet céljairól, szokott nagylelkűségével 1000 frt. alapítványt tett, melyet a tanári testület örök időre gr. Kun Kocsárd alapítvány neve alatt határozott kezelteni, így óhajtván a dícső név iránt tartozó kegyelet és hálát a legkésebbi nemzedékben is ébren tartani.

Hálás elismeréssel jegyzik fel az értesítő, hogy Szathmáry György budapesti hírlapszerkesztő úr a „Hon” szerkesztőségi személyzetétől szintén szíves volt egy 25 forintos alapítványt gyűjteni, s br. Kaas Ivor úr Hátszeg, és Lukács Béla úr Szamos-Újvár országgyűlési képviselői ugyancsak 25—25 forint alapítványt tettek.

Mindezen alapítványok összege 1338 frt., melyből idáig be van fizetve s nagy részben gyűmölcsözöleg el is helyezettve 338 frt., mig

gr. Kun Kocsárd úr újat maga kamatoztat alapítványát.

De bármilyen öndentesnek látszik is kezdet, s bármekkora munk lehet is örlüni hogy ily rövid idő als, a lehető legkedvező lehebb anyagi viszony közt, ekkora lendület vett a segélyző-egyet ügye: mégis vajta távol állanánk még aól az időtől, melyben alapítványok jövedelme tanoda népességének tömegesebb emelkedése a megyebeli szegények oszfály gyermekeinek örejutását szembeszökő leg biztosítaná. Az előlátás nem csak költségei között ugyan a szállás és élelmez képezik azon osztályra nézve a legsúlyosabb terhet, melynek érdekébe az egylet létrehozása tervezve van. Alig lelt tehát szíval eléggé fejezni, mily nagy jöteményt képez a szegsorsu tanulókra az a inden dicsegeten álló nemes áldozatkészség, melyet Déva városi előkelő hölgyei, élükora minden szépét lelkü Szedey Ignác ó nagyságával, tanusítottak, midőn az említett urbólgy felhívására néhány tanulóknak telje napi élelméről a legnagyobb készséggel igyekeztek gondoskodni, így az igazgatósgot on kellemes helyzetbe hozták, hogy több tanulóknak ingyen ellátására már a legközelebbi 186 tanévtől kezdődő évi pályázatot nyithat.

„Bizalommal kérk — mond az értesítő — tanodánk minden jóakóját, hogy a segélyző-egylet teljes megalkotásig is szíveskedjék alapítványok vagy évdíjal aláírásával az egylet költségét gyarapítani s másokban is figyelme érdeklődést kelteni e ngasztos vállalat iránt. A teendő alapítványok évdíjak és egyéb adományok egy külön „tanokönyvben” lesznek megörökítve, hová az lető sajátkezűleg íkathatja be nevét, vagy a adományát a tanodáról szolgáltatja be, egelőre az igazgató, később az egylet választánya gondoskodik nevelőbejegyzéséről.

Mihelyt kellő sznű alapító és évdíjas tagok jelenkeznek, azonal köteleességünk is merjük az alakuló közgy és egybehívását, melyre a tanári kar beszámolón eddigi sáfárkodásáról, a további gyűjtés s segélyezés gondjait megválasztandó s az ítéleti tanárokon kívül nyolcz tagot számláló választmányra ruhazza ál.

Az országos magyar kertiar-egyesület első alakító ándorgyűlése

PÁPÁN spt. 23-án.

(Vé.)

Kirándulások.

Kirándulások tervln vannak: Pusztá Gic (báró Bézsán), Lovász Itona (gróf Somogyi), Vép (gr. Erdődy Sándor nagyobb kertészeti te lepeire, a somlyói szőlőgyre, és a közel kisebb kertekbe, míg a helybe grófú vartkért a magasabb kerti művészet bemutatja. — A egyesület ideiglenes igazgatósága — közösen a pápai kertészeti egyület és Pápa város kiküldött rendezőségével öndoskodik arról, hogy ezen tervt vett tanulság kirándulások és egyéb épületes élvezete a közgyűlés napirendjével öszhangzásba áll hoassanak, mely berendezésről még elég ideje fog az érdeklők közönység a szak- és napipok útján értesíttetni.

Az érdekelt köznség részvételéről.

A vándorgyűlésepszívteni kívánó t. közönység — honfiak és önleányok felkértnék, hogy ebbeli szándékuk — illetőleg az egyesületbe való belépésüket — a felvételi 2 frt — és évi tagsági 3 frt, összesen 5 forint díj befizetésével az országos m. kertipar egyelet ideiglenes igazgatóságánál (Budapesten Frommer / Herrman czég magkereskedésében) legkésőbb évi szeptember 15-ig bejelenteni szíveskedjenek hogy a hazai vasúti és gőzhajózási forgalmi állalatoknál kiltásba tett mérsékelt utazási kedvezmény élvezhetősére szükséges a z o l v á n y o k m e g e l e j e d é b e n m e g k ü l d e t k l e g y e n e k , é s a m e g j e l e n e k i l l ó e l s z á l a s o l á r o l e l e v e i n t é z k e d n i l e h e s s e n .

A kertészettel hazánkban is az értelmiség foglalkozik előszeretettel, azon értelmi közönég, mely magunk mükasságában felismerünk kénytelen ama nehézségeket, melyek a kertipar- és a jövedelmek között feltételező nagytérmeles kifejtésének — az életkérdéssé vált befektetésnek útját állják — és átérezni tudja, egy, minden tehetséget s tevékeny erőfalkaró egyület szükségét, hogy az úttan álló akadályok közös erővel e egyesületi tekintélyvel legyőzessenek; midő tehát ez irányban testvéries első találkozásakkal a munka küszöbére lépünk, erős bizalmat kell helyeznünk a közrésztvételben, mely késs csak társadalmunk eme újon szült életrelel öseméletét keble melegével oda nevelni, hogy messze majdan kiterjesztett karjai hús nyában közgazdasági és társadalmi állapotaink szebb életre viruljanak.

Kelt Budapesten, 1876. augusztus hó 1-5 napján.

Az egyesületi alakító ideigl. igazgatóság részéről:

Gr. Ziny Jenő, Lukácsy Sándor, igazgató.
Frommer Béla, pénztárnok.
Frommer A. Herrman (cég)

Apró puskatűz.

A 31 határainkon folyamatban lévő fegyveres küelem egészen elémította a mi politikai és közéletünket, mintha merőben kivesszük volna a társaszkodó politikai pártok hazánk földéről. A Verhovai néha-néha ki nem nyújtogatná velét, — mint ezt közelebből téve gr. Andrássy ellen — azt hinnék, hogy magja is kivesszük mi köztünk az ellenségeskedésnek. Ez onnan van, mert mindenki a szomszédában dühöngő átvészre függeszti szemét, aggódva nézi, hogy a felsziporkázó tüzsikrák nem okoznak-e gyulást a mi házunk fedelén is, melynek oltására zán a legutolsó karra is szükség volna.

Ezáltalános egyenlítő szélesedésben, természetesen találjuk, hogy az a pamfletábor, mely a helyi fővárosi ref. egyháza és annak első papi Tolnai Lajos között foly, szélesebb körben ragára vonja a figyelmet. Hiszen ha a látható magasabb hegyek nincsenek, a vakond túrsza is ráfordul a tekintet. A kik a távolból érzik ezt a diestelen küzdelmet, csodálkoznak: Ugyan minő emberek állhatat ama egyház közönsége, mely nem tudja Tolnait, jeles irót és elismert költőt megbecsülni? Irie aztán az egyház tagjai következő felelet adnak: Tolnai egyéniségében, annyira elérbe toja magát a gyarló, szenvedélyes és megfellehetetlen ember, hogy nem láthatjuk tőle a kőt; mi elismeréssel vagyunk költői érdemei iránt, de midőn megválasztottuk, nem udvari oótát, hanem humanus lelkipásztort akartunk választani magunknak, a ki híven őrizze hitját, köztünk a szeretet, békeerőit ápolgass; azonban ő ezek helyett a gyűlölködés, ócsálás burjánait ülteti köztünk legközelebbi föllépésel is. A midőn tehát vele szemben vád alá kerülünk, épen úgy tesznek az illetők, mintha árhatatnánk a gazdát azért, hogy nincs megelégedés kérésével, a ki oly jelesen guitáro. Ilyde ha annak a gazdának olyan kérésre va szükség, a ki rá bízott kertben nem a nyomot, hanem a hasznos növényeket keltet, elégedett lehet-e kérésével?

A egész egyházban nincs senki, a ki Tolnai gujabb fellépését védelmezni és kimentenimeg is kísértene; mert az a „Severus“ a ki lejjabban kardot kötött a „M. P.“-ban. minden bizonynyal nem tartozik az egyház hívei kö. Ha nem ő maga az, akkor egy más nyak kéréses úrja rejlik a „Severus“ bőrében a kit Tolnai felhasznál mint író diakt, mit kémet, a ki a szükségek szerint most eljött a szomszéd szobában, hogy halja minő árbeszédet folytat azokkal, a kiket ellenségesnek neez; majd elküldi a világba, hogy nekie irt hozzon, a ki azonban oly hamis tudósítással rukkol be gazdájához, hogy az ily haszonlat ispiant felakasztának a táborban.

Grasóink ismerik talán azt az adomát, a mely szerint a pap egykor a mesterrel keresztele ment, a honnan midőn jókedvvel visszajött, a pap a következő egygűgy kérdést intézte a mesterhez: hogy lehet az mesterről, hogy a midőn a keresztelebe jöttünk, a templon jobbra volt mitőlünk, most pedig midőn onnan távoztunk, balra van az? Épen olyan egygűgy „Severus“ ama csodálkozása, mely szerint ne akarja érteni: hogy a midőn Tolnai köztükbe érkezett, elég előzékenységgel és szívó yességgel lón fogadva, most pedig fel vagyunk ingerül ellene. Ennek magyarázata abban talál megfellejt; hogy akkor arcezzal szembejött fölénk, most pedig mérges pávián hátulját mutogatja hívek: akkor a templon jobbra volt, most balra ék tőle.

Nm tudjuk elhatározni, hogy „Severus“ vódiratban egy örült induló fantázmagorái után, gy egy világtalan beszél a szüekről? Keméren megelégedteti a „rezidencia alatti“ mplat helyet. Pedig annak a Klubnak egyetlen vége eddigéig, csak abból áll: hogy Tolnainakbész fellépését a lehetőség határai között tarteni egykezett. — Rosszul tette.

Ir mennyire hibásnak tartjuk is Tolnait, mégis sajnáljuk, hogy annyira jutott, miképp mis más védelmezője a kerek földön, mint Pap Miklós és Severus. Hát ha még elvállalja a Pap Miklós által felajánlott kenyeret, bizony eserű és könnyektől sós lesz annak íz.

„M. P.“, Severus Paedrus azon mecséjét juttatja eszünkbe, melynek címe: „Leo et Asius“. Az elmitetett mese szerint: az oroszok a számmal vadászatra menvén, befódték a földgázát, s egyszersmind megrendelte, hogy szokatlan hangjával ijesszen rá a vadakat, a szaladókkal aztán majd elbánnk ő.

Tolnai, a mi első papunk megúrná a tárcaczikkezést, fogott magának egy keresztyén katholicust vadásztársul — merülhatatosan hiszszük, hogy hallgatni között egyetlen irástud sem lenne található, ki oda kölönszóné nevét ama habbal tajtékzó dühöngő cikkek alá. Ez az egygűgy keresztyén Severus név alá bujtatva el is kezdett, még pedig oly irázatos módon ordítani, hogy — megvalljuk — magunk, gondolkodóba esnénk, mi tévösök legyünk, ha nem ismerünk „animus genusque suum.“

A mi kedves Dalai Lámánk torkaszakadtából ordittatja Severusával, hogy ő ilyen meg amolyan ballada író, hogy nevét a német birodalom is emlegeti, stb. Megengedjük mi, hogy sokat tud ő eminenciájá, hanem azt az egyet mi is tudjuk, még pedig tapasztalásból, hogy azon izei piczi kis tudományról, melynek „Cura pastoralis“ a neve, még csak halvány sejtelmé sincsen.

Sokan azon véleményben vannak, melyet az „Erdélyi Prot. Közlöny“ is oszt, hogy Tolnait a vásárhelyi ref. egyházból csak az ásó és kapa vehetik ki, nem lévén benne — még eddig — kánonikus hibák. Lehet, megengedjük; azonban az egyház és papja közötti viszonyt tekintetbe véve eszünkbe jut az az adoma, mely szerint midőn hazánk egy nagy fia Deák Ferencz egy zalamegyei városban kérdezte: hogy szabad-e itt pipázni? Azt a feleletet nyerte: hogy szabadni, szabad; de tisztességes ember nem teszi.

Valjon ha annak a vak embernek elvágja kinyitván szemei azon meggyőződésre jut, hogy óriási családokban és tövédekben ringatja magát: felébred nek-e benne „jobb természetének aggodalmait“?

Ö. Higgye meg barátom uram, hogy azon esetben, ha Tolnai elfogadná a Pap Miklós által neki felajánlott állomást: a zsák megtelne a följját; csak arról nem vagyok bizonyos, hogy Pap Miklós volna-e a zsák és Tolnai azon a fölt, vagy megfordítva.

Én. Mind a kettő fölt.

A „M. P.“ Severus egyebek között azt is mondja, hogy első papunk, dacára a rőpirat konzorcium elsőködséinek, még mindig közkedvességben részesül, hogy az értelmiség igen igen érdemes része mellette van. Hogy mennyiben van igaza Severusnak a tekintetben is, bizonyítja egy fiatalága szebb napjában itt kancellistakodott főur egy megjegyzése. Az említett főur ugyanis vasárnap végig hallgatá alig néhányad magával Tolnai praedicatorját s kijövet azt a kérdést intézte egy vén anyókhöz: „hát itt a reformatusok mind kibáltak, hogy a templom csak nem üres volt.“ Ehez sem szükséges commentar.

Nyilalkozat.

Tekintetes szerkesztő ur! A „Magyar Polgár“ f. évi 175. 176. és 177-ik számaiban „Severus“ aláírással megjelent cikksorozatban, többek között azon téves állítás is foglaltatik, mintha maros-vásárhelyi ev. ref. lelkész tiszteletes Tolnai Lajos ur ellen néhány nappal ezelőtt általam kiadott „Comera Obscura“ című rőpirat szerkesztésébe tiszt. Szász Domokos és Szász Béla urak is befolyltak volna.

Az igazság érdekében indittatva érzem magamat kijelenteni, miszerint tiszta tudomással bírok a fölöl, hogy ki azon rőpirat szerzője, s ennélfogva azt is tudom, hogy a fenn említett urak közül azon rőpirat szerkesztésébe egyik is nemcsak semmi nemű részt nem vett, de sőt két napon át mindent elkövettek arra nézve, hogy a fenforgó komoly ügy békés uton kiegyenlítettessék s a rőpiratnak napvilágra hozatala elmaradjon.

Kérem szíveskedjék ezen nyilatkozatnak becses lapjában helyet adni, maradván t. szerkesztő urnak

kész szolgálja:
Imreh Sándor,
nyomdász.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. augusztus 8.

— Halmi ur tegnap fejezte be vendégszereplését „Lumpaciuss vagabundus“-ban, mely egyuttal jutalomjátéka is volt. Halmi ur a szabót személyesítette elég sikerülten; ámbár egész játékán látszott, hogy a burlesque comieum terén nem érzi otthon magát. — Mindazonáltal egyes momentumokban kiváló hatást keltett alakítása. Vendégszereplését általában tekintve, azj meg lehetős gyengén ütött ki, a minek nemcsak abban rejlett az oka, hogy a vendégek egész sora elözte meg Halmi urat, hanem egyrészt abban is, hogy a fővárosi sajtónak az „író és művészi köröl“ sugalt nagyhangú és folytonos dicőitési túlságosan fel-fokozták a vidéki közönség várakozását; s mikor aztán látja, hogy a kikiértölt „nagy művészek“-ben nemigen van több, a mennyit itthon a mieinkben is feltalálhat: akkor bizony

egy kicsit ellankad a színbáz látogatási buzgalom. Pedig így jártunk Ujházzal, így Halmival s bizony sokszor nem szeretnénk felülni a fővárosi kritikának.

— Nagyné, Könyves Mari mult vasárnap lépett fel a „Három jó madár“-ban Kolozsvárt tudtukkal először. Öszintén sajnáljuk, hogy színházunk igazgatósága nem adott alkalmat az ismeretlen vendégnek, hogy tehetségeit nagyobb szabású darabokban is bemutatthassa, mivel csak vasárnapi szereplése alkalomával is a vidéki színezet egyik kiváló tagját ismertük fel benne. Az anyai s némileg hősnői szerepök színpadunkon ez idő szerint mondhatnók betöltetlenül áll, s azok, kiknek e szerepekből jut, határozatlan messzi maradnak tehetőség tekintetében Könyves Mari mellett. Nagyné alakja megnyerő, hajlékony; hangja szép, felfogása értelemre mutat s habár nem nélkülözi a vidéki színpadokról önkénytelenül felszedni szokott hibákat: színpadi otthonossága könnyed játéka s fennebb említett előnyeivel figyelmet érdemelnek. Egyetlen fellépése után nem ítéltetjük ugyan meg egészen tehetségeit, elég, hogy már ez alkalommal némi feltűnést keltett s a közönség sűrű tapsokkal kísérte játékát. Ismételjük sajnálkozásunkat, hogy ily erők előtt az igazgatóság elzárja a tért.

— Dr. Benedek Albert dévai reáltanodai tanár és Indali Etelka k. a.-nak, kik tegnap tartották kézfogójukat, f. hó 29-én lesz meg az esküvőjük.

— A „Polgári dalegylet“ zászlószentelési ünnepélye és dalestéje, mint halljuk, financialiter is elég jó eredményt mutat fel, a mennyiben a bevételek fedezik a kiadásokat, dacára annak, hogy a költségek, mint ez oly nagymérvű ünnepélynél nagyon természetes, megközelítették az 1000 frtot; és dacára annak, hogy a rendezőség igazi magyar vendégszeretettel mintegy 70 meghívott dalárt és mintegy 100 vendéget az egyet költségére hívott meg a banquetre. Az anyagi eredmény azonban sokkal nagyobb horderejű az az erkölcsi siker, melyet ez ünnepélyvel az egyet és az egész iparos polgárság kivívott. Ez ünnepély fényesen felmutatta, hogy milyen imponás tényező társadalmunkban az iparos polgárság, s milyen szép, milyen lélekemelő polgári ünnepet tud teremteni egyedül saját erején és saját körében! S ebben a sikerben, melynek különben az egész iparos polgárság részese, mégis első sorban a fáradhatatlan rendezők, ezek között pedig leginkább az egyet elnöke: Benigni Sámuel uró az oroszlanész, ez a derék polgártársunké, a ki mindennek az élén ott van, a mi polgárságunk soraiban a nemes törekvések terén történik; s a ki semmi áldozattól nem riad vissza, ha arról van szó, hogy az iparos névnek becsületet s tiszteletet szerezzen.

— Jókai Mór ma este fog városunkba érkezni torockói utjából. Ma délelőtt még Tordán van, hol, ugy látszik, a vendégszeretet tovább tartotta fogva, mint egyelőre tervezve volt. A nyári színházban ma tiszteletére saját legújabb szerzeménye „Milton“ fog aladni s az előadást valószínűleg megjelenésével fogja meg tisztelni a közönség író.

— A kolozsvári sajtó ellen hatalmas támadást intéz az „Életképek“ egyik közelebbi száma azért, hogy Ujházy Gonosz Pistáját s általában a fővárosi vendégművészeket (!) a kolozsvári kritika nem találta olyan kitűnőnek, mint a milyennek a fővárosi sajtó ömlengései után méltán megvárhatná. Különösen zokon veszi az „Életképek“ azt, hogy Ujházy Gonosz Pistáját gyenge alkotásnak találta a kolozsvári kritika, olyannak, melylyel szemben a mi Kassaink határozottan művészi alakítás; s az „Életképek“ kereken tagadja ezt a la Gonosz Pista. Nős, tagadni könnyű, csak hogy még nem elég az üdvösségre. S Ujházy Gonosz Pistáját csak akkor lenne képes a fővárosi sajtó összehasonlítani a Kassaiával, ha ezt is látta volna. Pedig nem látta. S így azon kezdjük, hogy az „Életképek“ nem is illetékes a kérdésben ítéletet mondani, legalább nem annyira mint mi, a kik mind a kettőt láttuk, és összehasonlithattuk; és láttuk, hogy míg Ujházy még jóformán azt sem tudta, mit csináljon a baktérből, a mit pedig csinált: az minden volt, csak nem az a baktek, kit a költő teremtetett e szerepben; egyszóval felfogása alapjában elhibázott volt: addig Kassai a legnagyobb szerencsével eltalálta ez alak jellemző alapszínzetét s abból oly életbű, igaz alakot teremtet, mely felfogásban és kivitelben egyaránt messze felüláll Ujházy bojazzó alakján. Ujházy baktére egész tudatosan bolondot csinál magából, egyszóval egy vén léhűtő, ki szántsándékkal komédiázik; Kassai baktére ellenben, a költő intentiójához híven, egy vén akasztófavirág, ki nem komázik, ki nem bojazz óskodik, hanem komoly „tempozással“ és paraszt grandezával tesz mindent épen ezért válik nevétségessé. Ez a két baktek közötti különbség. Mi nem kívánunk Gonosz Pista személyesítőtől — mint az „Életképek“ ránk fogja — vörös parókás, öszszetartozó szemöldökű, kimért léptű falusi Jágót; hanem egy vén paraszt hunczfutót, kinek alakjában van a comieum, nem pedig, aki — mint Ujházy — csinálja azt s mint egy „Hauswurst“ maga magából csinált bolondot, hogy

másokat megkaczagtasson. — Hanem persze, azért az „Életképek“ s az egész fővárosi sajtó előtt Ujházy baktére kitűnő művészi alkotás. Hjh! a kolozsvári színezetek nincsenek abban a helyzetben, hogy tagjai lehessenek az „írói és művészi körnek“, melyben a „corps d'esprit“ annyira kifejtett, hogy a mely színész annak tagja, arról mindennap legalább is 20—25 nagy napilap hirdeti „urbi et orbi“ hogy milyen nagy művész.

— Felhívás. Alóírott a kolozsvári „Torna-vivoda“ vivó mestere tudatja, hogy szept. 1-től kezdve a vivó-leckék ujbb megkezdetnek, s egyszersmind a vívással egybekötve atletikai gyakorlatok is fognak tartatni; azaz egy szűkebb kör fog képeztetni, a mely körnek tagja lehet minden feldhetetlen egyén. Továbbá felosztatik ezen kör rendes, rendkívüli, pártol s tiszteletbeli tagokra. Kik ezen körnek tagjai lenni szándékoznak, szíveskedjenek az első közgyűlés előtt magokat beírtni. A közgyűlés szept. hó utolján vagy okt. elején tartatik meg; a melyben egyuttal a választmányi tagok is megválasztatnak, a kik a kört az éven át képviselendik. Beiratkozni szándékozók már is folyó hó augusztus 8-diktól kezdve mindennap délelőtt 9—12-ig délután 3—6 óráig a helybeli „Torna-vivoda“ vivó termében jelentkezhetnek. A működés tekintet nélkül a közgyűlésre szeptember hó 1-sején veszi kezdetét. Csupán vivni szándékozóknak külön idő határozatnak meg, azon kívül magán órák is vehetők. A tandíj általában leszállítottat. Chappon Lajos, vivó-mester.

— Pótértesítés. A kolozsvári állami tanító- és tanítónő-képzéde három éves tanfolyamát a folyó 1876-ik tanévben sikerrel végzett növendékeknek a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter uró nagyméltósága méltóztatván kivételesen megengedni, hogy folyó évi szeptember 3-án illetőleg szeptember 28-án és következő napjain tartandó képesítő vizsgálatokra jelentkezhetnek, figyelemzetnek tehát illetők, hogy a tanítóképzédt végzett növendékek felszerelt folyamodványokat f. évi augusztus 20-ig, a tanítónő-képzédt végzetek pedig f. évi szeptember 14-ig alírt tanfelügyelőséghez adják be. Kolozsvárt, 1876. augusztus 7-én. A kolozs-dobokamegyei tanfelügyelőség.

— Pártalakulás a Szász földön.

A Gebell Károly és Kapp Gusztáv országgyűlési képviselők által ok 6-ára N-Szebenbe összehívott gyűlésen mintegy 150—160 hallgató jelelt meg. Schochterus Károly indítványára a gyűlés Kástner senatot bízván meg az elnökséggel, Gebell Károly előadta rövid vonásokban országgyűlési elvtársainak működését és magatartását a kormány előterjesztéseivel szemben, s a végén kiemelte a pártalakulás szükségességét. Ezután Kapp Gusztáv emelt szót, s kiemelvén a királyföldi régi törvényhatóság s az új megyei szervezet közt levő különbséget, öljenekek kísért beszédét avval zárta be, hogy a pártalakulást, célszerűnek nyilvánította, ugy Szebenmegye területén belül, mint kívül. Utána Gebell Ferencz állott elő s három javaslatot tett, melyeknek lényeges része következő: 1.) Gebell Károly és Kapp Gusztáv országgyűlési képviselők választói elhatározzák, miként a küszöbön levő helyhatósági és községi szervezetre vonatkozólag a párt ügyeinek vezetésére egy 25 tagból álló bizottság alakítását; 2.) a gyűlés felhívja ezen bizottságot, hogy a párt részére egy szervezési tervezetet dolgozzon ki, azt, az annak idejében egybehívandó gyűlésnek megállapodás vettét terjessze elő; 3.) A bizottság működjék oda, hogy a pártvezetés Szeben város és vidék területén kívül is, oly kerületekben, melyeknek országgyűlési képviselői Gebellnek és Kappnak elvtársai, létesüljön. E három javaslat egyhangulag elogadtatván, elnök indítványára a 25-ös bizottság tagjainak megválasztottak: Bedeus József, Kástner Henrik senator, Jickeli Frigyes, Gebell Ferencz, Fabritius Mihály, Wittstock Henrik lelkész, Grosz Lukács, Schochterus Károly, Hufnagel Vilmos, Connerth J., Malmer Márton lelkész, Binder disznói gyógyszerész, Klein segédlelkész, Arz Albert, Reger Valentin, Hubner M. Bruckner Vilmos, Wolff Károly, Mófert timár, Herzberg Károly őrnagy, Kast tanár, Agami András, Hann, Albrecht Adolf és Schopf Antal.

— A helybeli Fröbelintézet gyermekkeresztésznő képezdjébe felvétetnek oly nők, a kik 15 életévüket betöltötték, testileg épek, egészségesek s a népokt. törvény által a népiskolák számára kiszabott tantárgyakból sikeres felvételi vizsgálatot tesznek. A felvétel iránti folyamodványok felszerelve a, keresztlelvéllel, b, orvosi bizonyítvánnyal, c, iskolai bizonyítvánnyal és d, erkölcsi bizonyítvánnyal (az illető lelkészről) legkésőbb f. évi szeptember 4-ig az intézet igazgatóságához czimezve alóírozthoz benyújtandók. A felvételi vizsgálatok, melyek alól senki sem mentetik fel, szept. 5—6 napjain tartatnak. A tanítás egészen tandíjmentes; a szegénysorsu, szorgalmas tanítványok az intézeti pénztár erejéhez képest havonkénti pénzsegélyben részesíttetnek. A pénzsegélyért folyamodóknak hiteles szegénységi bizonyítványt is kell mellékelniük folyamodványaikkal. A jövő tanév a képezdeben szeptemb. 11-kén kezdődik. A képesítési vizsgála-

tok f. évi auguszt. 29. 30 és 31 napjain tartatnak meg. A szóbeli vizsga a két évi tanfolyamon tanított tantárgyakra, a gyakorlati a gyermekkeretben a kisedek foglalkozásainak vezetésére terjed ki. A vizsgálat sikeres letétele után az illető növendék állami érvényességgel bíró oklevelet nyer a vizsgáló bizottságtól. Jelenkezhetnek, a kik a gyermekkeresztésznő-képezde két évi tanfolyamát sikeresen bevégeztek, vagy a kik magánuton készültek a vizsgálat elméleti és gyakorlati tárgyaira. Jelenkezni kívánók ez iránti folyamodványaikat f. évi aug. 20-ig az intézet igazgatóságához czimezve alóírozthoz nyújtsák be. Kolozsvárt, 1876. aug. 8. Szász Domokos, intézeti elnök.

— Villám-csapások. A legközelebbi zivataros idők alkalmával H.-Böszörménynek kijutott a villám-csapásokból. Szerdán délután az utcán hazamenő Hegedű Györgyöt agyon sújtotta, ugyanezen napon a gulyából 2 marhát ütött agyon. Csütörtökre pedig egy szénakazal gyúlt meg egy villám lecsapása folytán, a melyet azonban csakhamar eloltottak a segélyre sietők.

— Ertesítés. A zilahi ref. tanoda előjárósága az 1876-ik tanévre a Balogh Pál fíle alaplól, a feltanoda V—VIII osztályban 10 növendéket, egyenként 50—50 frtjával; a polgári iskola IV-ik elemi osztályban szintén 10 növendéket 30—30 frttal segélyezni határozott. Folyamodhatnak magyar nemzetiségű ev. ref. vallásu szegény növendékek. A folyamodványok felszerelve i. családi értesítéssel, 2. községi szegénységi bizonyítvánnyal, melyhez ha ingatlan van, telekkönyvi kivonat is mellékelendő, 3. Előmentői bizonyítvánnyal, melyben az általános osztályzat legalább jeles legyen, f. év szeptember 1-ig alóírozthoz beadandók. Zilahon, 1876. augusztus 6-án. Kerekes Sándor, ig. tanár.

— Egy hírneves hazánkfia: dr. Klein Gyula, jeles német író hunyt el Berlinben, hosszabb betegeskedés után. Nevezetes műve a „Drama története“, mely nagy terjedelemben tárgyalja és ismerteti a színmű költészetét. Klein Gyula Miskolcon született, de, fiatal korában szakadt el hazájától.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Budapestén aug. 8. 10 ó. — p. d. a.
Érkezett, aug. 8. 11 ó. 20 d. a. p.

A törökök nagy diadalát jelentik. Szombatn 8 órai esata után a törökök Kjasevácnál minden posítót és a várost bevették, sok hadi szert elvettek, Zajesárt ellenállás nélkül elfoglalták, mert Lesjanin 15 ezer emberével Osmán negyven batallionjával nem mert szembeállani. A főhadiszállás Csupriára tétett. Semendria, Kragujevác el-sánczoltatnak, Kruzevacz ég. A negotium kerület lakóit a szerbek felszólították, hogy vonuljanak ki, a törökök ide bevonultak.

Ali Saib basa már a Morava völgyben van.

Hassan basa 8 ezer emberrel szintén megverte a szerbeket Gelljeschtelnél, átkölt a Timokon, rohammal bevette Grljakot; ez és még négy község áll lángokban. Belgrád tömve sebesültekkel, vadolják Csernajeftet, hogy Horvátvölcshet nem támogatá, ez két ezer embert vesztett.

Alimpics seregében a magyarországi szerbek azon okból, mivel őket kiűlték előre, föllázadtak, a tiszteket agyonverték.

A szerb kormány kéri a hatalmakat a mediatióra, Oroszország aközött kér.

Bécsben fontos tanácskozások folynak. Tisza Kálmán felhívatott.

A porta nem alkuszik. Riszties és Milán bukását várják.

A Budapestén tegnap tartott nemzetközi gabnavásár jobb volt az eddigieknél. Négyszáz ezer méter mázsza gabonára történt kötés, a középár méter mázsánként 9 forint hatvan krajezár, ősi határidőre 9 forint 42 volt a buzájánál.

Jutalomjáték.

NYÁRI SZÍNHÁZ

Bérlet szünet.
Kolozsvárt, szerda augusztus 9-én 1876.

Krasznai Mihály jutalomjátékául és Baloghné fellépéül:

először:

SCHNEIDER FÁNI

vagy

pirosszoknya három foddorral.

Böhozasat vigáték énekekkel 3 felv. Tóth Edéttől.

Kezdeté fél 8 órakor. Vége fél 10 után.

Készíté szerkesztő: Károly.

(320)

(13-24)

(274)

Szállás kerestek!

5-6 szobából álló lakást keres

GRAF JAKAB, hídutca 15.

Arcanum a patkányok, házi és mezei egerek, vadkondok- és csóványok kiirtására, melyet után kontárkodnak, de hamistartandó kaplós: Koleszvárt: Bokros Ádám. Brassó: Heseheimer J. L. A. Maros-Vásárhely: Fogarasi J. Demeter. Segesvár: Ifj. Misselbacher J. B. Ára 1 nagy szelencének 1 ft.

Csapó Sándor Kolozsvárt.

(227)

(21-*)

Építész, Asztalos, Lakatos,

Van szerencsém a t. cz.
Építész, Asztalos, Lakatos, Kárpitos és Bádógos mester urakat figyelmeztetni,
miután a vasalás és többféle abba a szakmába vágó czikkével
ugy az asztalos szerszámokkal fel akarok hagyni,
ezen czikkeket
gyári áron alól számítom.
Mélytőztassanak tisztelt urak megtekintés végett a nagy
Bazáromat meglátogatni.

Csapó Sándor Kolozsvárt.

Kárpitos, Bádógos czikkek.

„VICTORIA” biztosító társaság

Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

Forgalmi kimutatása:

(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865)—1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.
Összesen: 19,606.023 ft. 99.
Kifizetett károk kezdettől (1865)—1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.
Kifizetett károk 1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85.
Összesen: 6,680.656 ft. 27.
Kiosztott nyereség kezdettől 1874-dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.
Évi díj bevétel 1,500.000 „ —.

Biztosításokat fogad el:

- a) tűzkárok ellen, (ha villám-csapás által okozottak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
- b) jégkár ellen, teljes kártérítéssel;
- c) az ember életére, minden módozatokban, és közvetíti
- d) a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvárt, főter 26 szám.
Vezető-ügynökségek: Bécs, Budapest, Grätz, Prága.
Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.
Videki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében. (40—*)

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig híven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemről ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA” biztosító társaság.

LEGKEDVELTEBB

ÚJ ÉS JELES CSÁRDÁSOK, MAGYAR DALOK S NÉPDALOK GYÜJTEMÉNYE.

II. KÖZLEMÉNY.

STEIN JÁNOS

KÖNYV-, MŰ- ÉS ZENEMŰ-KERESKEDESEBEN KOLOSZVÁRT KAPHATÓK:

TISZA ALADÁR

Nem ütök a jogaszt agyon... Hullámzó Klárínétos az én nótám fujja... (Tulipános Balaton közepén... Csók, csók, csók, jaj de édes csók... Ki volt itt... Nincsen a faluban olyan legény mint Pista.

Csárdás. Ára 60 kr.

Csárdás. Ára 60 kr.

Három huszár a csárdában, Vörös bort iszik bujában Ragyogó csillagom, galambom! Csicsáéknál ég a világ, Ott virasztják az éjszakát. Szegény legény nem voltam.

Csárdás. Ára 60 kr.

KENDE PÁL.

SÁRKÖZY FERENCZ.

Vékony haja van a piros almának... Kerek az én kalapom... Csókra csókot adok én... Nem akar a fakó lovam legelni... Hullámzó Balaton... Nincs falunkban olyan legény mint Pista... Vékony haja van a piros almának...

Csárdás. Ára 60 kr.

Csárdás. Ára 60 kr.

KOLOZSVÁRY GY.

A falu rosszából.

Hogyha én levelet írhatnék... Maros vize folyik csendesen... Elemér dala... Csak egy szép leány van e világon. Száraz ágon bús gerlicze turbékol... Fogadásom tiltja szeretni... Huzzad csak huzzad... Csárdás. Ára 60 kr.

NÉPSZÍNHÁZI DALOK.

32 kedves magyar népdal.

1. Ablakodig sétáltam... 2. Az a kis lány jaj be cifra... (Here tyú, tyú, tyú). 3. Zavaros a Tisza vize... 4. Hej Miskolc! ki kő mennyi... 5. Kanász vagyok bej-haj... 6. Bort ide hát hat itézel... 7. Olyan nagyon mért szeretlek... 8. Sindőzik a veszprémitemplom... 9. Szilvas falu gyászban van... 10. Hej! Budavár, Budavár... 11. Kákátóvin költ a ruca... 12. Repülj feckém ablakára...

13. Czegléd körül van egy malom... 14. Az én szegény, ez az egyik... 15. A szócsoni halastó... 16. Hegedűs, furulyászó, cimbalom... 17. Tegnapelőtt csütörtökön... 18. Ki volt itt, ki volt itt?... 19. Ez a kis lány meg a kutra (Hajnalka, hajnal előtt)... 20. Hegedűs, lakodalom... 21. Édes anyám, meghalok... 22. Faragó Feri bocsúltes nevem... 23. Ennek a kis lánynak... 24. Rongyos csárda két oldal... 25. Tulso sorban esik az eső... 26. Elmentem én a templomba... 27. Zsidó, zsidó, rongyos zsidó... 28. Régi módi a lányoknál... 29. Hallod-e te kis hamis... 30. Lám megmondtam szombat este... 32. Elátkozom ezt a czudar vi látot... 32. Te vagy, te vagy, bajna kis lány...

Énekhangra zongorakísérettel. Gyűjtő Tisza Aladár. Ára 3 frt.

EREDETI DALOK.

Szerzette

Szabó Imre.

Zongorakísérettel ellátta

Erkel Gyula.

- 1. Áldjon meg a mindenható...
- 2. Tulipános a szürmő gallerja...
- 3. Ez a világ még soha sem látott...
- 5. A cigány búj.

Ára 1 frt

SOLDOSNÉ

kedvelt dalai.

Hat eredeti s székelj népdal, melyeket Soldosné asszony a „Ledny kőrben” s más népsziművekben a népszínházban leggyakrabban szokott énekelni.

- 1. Körül van már Szatmár kerítve... 2. Kerek az én kalapom... 3. Vörös bort ittam az este... Csicsáéknál ég a világ... 4. Szeretlek angyalom... 5. Fiadfalvi halastóba... (Székely nótá). 6. Azért jó a disznótör...

Énekhangra zongorakísérettel alkalmazta

Erkel Gyula.

Ára 80 kr.

ELEMÉR DALAI.

20 dal,

melyek közül többet Tamássy József az újabb népsziművekben általános tetszés közt énekel.

- 1. Huzzad cigány, szivettjára hangon... 2. Nincs a földön oly édes érzélem... 3. Be szomorú ez az élet éneke... 4. Daru megő meg a golya... 5. Hüvös erdő... 6. Harom forint a zsebben... 7. Ez a kis lány azt hiszi... 8. Szójak, avagy ne is szóljak... 9. Csak egy szép lány van e világ... 10. Lombos ágra... 11. A te picit piros ajkad... 12. Ha én kedvesemről gondolkodom... 13. Kertek alatt van egy árok... 14. Hej de nagyon elfogott a bánat... 15. Összejártn Ungot, berket... 16. Rózsabokor a domboldalon... 17. Kikircs bokor a kertbe... 18. Halál madár... 19. Hej a legény mind oly csalfa... 20. Hogy maradna hű a leány...

Énekhangra zongorakísérettel szerző:

Szentirmay Elemér (Németh János).

Ára 2 frt.

KEDVELT NÉPDALOK.

III. füzet.

- 1. Vékony haja van a piros almának... 2. Csók, csók, csók... 3. Azért hogy én szegény vagyok... 4. Kerek az én kalapom... 5. Egyet kettőt perdelők... 6. Vigan tiuk... 7. Sárgán virágzik a repce... 8. Hullámzó Balaton közepén... 9. Nincs oly legény a faluban mint Pista... 10. Kisej ki rózsám siromig... 11. Zapor esik a határon... 12. Kék virág virágozott... 13. Klárínétos az én nótám fujja... 14. Amott egy nagy cserfa zöldül... 15. Három huszár a csárdában... 16. Cifra szürmő szegre van akasztva... 17. Csárdás élet... Énekhangra zongorakísérettel szerző:

TISZA ALADÁR.

Ára 1 frt 50 kr.

Az itt elősorolt gyűjteményekben a dalok akként vannak zongorára alkalmazva, hogy azokat ének nélkül is lehet játszani, miután a dallamhangok a zongora részben is benn foglaltatnak.

Zeneművek megrendelésénél legcélszerűbb a postadíj elkerülése tekintetéből, az összeget postán utaltatványozni; mely esetben bármely hangjegy bérmentve küldetik meg.

Ajánlom egyidejűleg gazdagon felszerelt zenemű-raktáromat: különösen a hírneves „Edition Peters” című olesó és kedvelt kiadásokat, melyek folyvást raktáron vannak.

Zenemű-jegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Távirdai gép- és kapcsolástan.

A posta- és távirda intézetnél alkalmazottak használatára.

50 kömöszetű ábrával.

Irta SZÉKELY ISTVÁN magy. kir. távirdatiszt. Ára fűzve 1 ft 60 kr.

MÉRÉ PAULINA

REGÉNY LEVELEKBEN.

Irta Cherbuliez Victor. Fordította Julia.

A két kötet ára 2 frt.

Gyors számoló.

Leggyakorlatibb kézikönyv a régi mértékeknek és súlyoknak métermértékekre és viszont főbeli átszámítására.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által ajánlv.

Kiadja BENEDEK LAJOS.

Második kiadás.

Ára 60 kr. Postán küldve 66 kr.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásnál az ev. ref. tanoda, bethivel Kolozsvárt.

CSATATÉRKÉPEK

a keleti háboru szirteréről

25 krtól 1 frtig.

hozza való zászlócskák (törökök, szerbek, montegróiak s felkelők)

tucetije 10 kr. darabja 1 k.

TILINBÓ

NEMZETI DALOK.

A magyar-nép számára, szerkesztette egy épbárát. gyönyörű szinnyomatu borítékban. 30kr.

A ki mer, az nyer!

ANALYSE des LOTTO

Wissenschaftliche Begründung aller Vortheile

im Zahlen-Lotto zu gewinnen,

nebst

Kabbalistischem Emporium

von

R. von ORLICÉ

Professor des Mathematik.

8963 sz.

Tisztelt tanár úr!

Fogadja egy, Ön játékmódja által, gazdaggá és szerencsésé lett boldog család forró hálabszónétét. A legnagyobb nyomor közepette Ön j. tékmódjához folyamodtam, s nem csalódtam. Biztos számításai nem csaltak meg. Legelső húzásban számaim kihuzattak és én szerencsésé lettem! még egyszer forró hálámat!!

Bécs, 1875

Meyer.

Nem a véletlen, hanem a tudomány vezetsikerhez!

(321)

TAUFFER FERENCZ

Kolozsvárt

ajánlja a már általánosan jónak ismert MAYER-féle amerikai szegszerkeztű, egészen vasból készit

cséplő-gépeit,

kézi- és lóerőre, Mayer Trieurs gabonatisztító és különbz szelelő rostákat kedvező fizetési feltételek mellett, ábrázott árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Gabona zsákok nagy választékban.

(96)

Beküldetett.

(11-*)

Matico-kupakok Crimault és társától.

Az orvos gyakran nem tudja, minő gyógyszernek adjon előnyt tyúások gyógyításánál: a kopair-balzsam egyike a legjobbakknak, hanem folyadékként, a mint a ocsosyaneműi tokokban kapható, ingerli a gyomrot s a beleket, émelegést, undort és hányást toz. Grimault és társai növényi matico-kupakjai nem bírnak e hátrányokkal; gyorsan hatnak, nem alkalmatlankodnak a gyomornak és enyék- (a gabona tápanyaga) lemezük csak a gyomorban vad fel, s a győgyesert ésszekötötésé teszi a hudestatornákkal. A hatást végülényegesen emeli vele egybekötött egény-elaj a matico-leveleiből, melyeket az indiaiak hudest-folyások ellen százzalóta sikerrel használnak.